

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄ : ΑΡΧΑΪΚΗ ΕΠΟΧΗ (800-479 π.Χ)

ΑΠΟΙΚΙΑΚΗ ΕΞΑΠΛΩΣΗ

Β΄ ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΑΠΟΙΚΙΣΜΟΣ (8^{ος} – 6^{ος} αιώνας π.Χ.)

Η περίοδος της αρχαίας ελληνικής ιστορίας από τον 8ο αι. π.Χ. έως τις αρχές του 5ου αι. π.Χ. ονομάζεται **Αρχαϊκή Εποχή ή Αρχαϊκά Χρόνια**.

Γύρω στα τέλη του 9ου αι. π.Χ. σημειώθηκε στον ευρύτερο ελλαδικό γεωγραφικό χώρο σταδιακή αύξηση του πληθυσμού.

Όμως, οι ελληνικές κοινότητες δεν μπόρεσαν να αφομοιώσουν δίχως εντάσεις αυτή την πληθυσμιακή αύξηση. Η καλλιεργήσιμη γη ήταν λιγοστή και ανήκε στους λίγους ισχυρούς. Κάτω από αυτές τις συνθήκες, ο πληθυσμός ασφυκτιούσε, οι άνθρωποι διαμαρτύρονταν και δημιουργήθηκαν σοβαρές κοινωνικές εντάσεις.

Μία από τις λύσεις που επικράτησε ήταν η ίδρυση αποικιών → **β΄ ελληνικός αποικισμός : Μεγάλος Αποικισμός ή Μεγάλος Ελληνικός Αποικισμός**.

Σε ποιες περιοχές;

Οι ελληνικές πόλεις κράτη ίδρυσαν αποικίες από τον Εύξεινο Πόντο ως τη σημερινή Ισπανία και από τα βόρεια παράλια του Αιγαίου ως τις ακτές της βόρειας Αφρικής. Ιδιαίτερα στη νότια Ιταλία, οι αποικίες ήταν τόσο πολλές ώστε η περιοχή ονομάστηκε «**Μεγάλη Ελλάδα**».

Αιτίες αποικισμού :

- 1. οικονομικοί λόγοι** (ανάγκη για καλλιεργήσιμη γη / προμήθεια σιδήρου και άλλων μετάλλων/ αναζήτηση νέων αγορών για τα βιοτεχνικά προϊόντα και η επιδίωξη ανάπτυξης του εμπορίου)
- 2. κοινωνικοί/πολιτικοί λόγοι** (εντάσεις: οι φτωχοί γεωργοί ήταν υπερχρεωμένοι)

Πώς γινόταν ο αποικισμός;

- 1.** Γινόταν επιλογή της περιοχής και αναχωρούσαν οργανωμένα. Η νέα πατρίδα θα έπρεπε να διαθέτει εύφορη γη και να βρίσκεται κοντά στη θάλασσα → εύκολη η επικοινωνία με τη μητρόπολη και με τον υπόλοιπο κόσμο.
- 2.** Η πόλη από την οποία έφευγαν οι άποικοι ονομαζόταν **μητρόπολη** (μητέρα-πόλη)
- 3.** Υπήρχε ένας αρχηγός της αποστολής - ο **οικιστής** και συνήθως ανήκε σε κάποιο από τα αριστοκρατικά γένη της μητρόπολης.
- 4.** Γινόταν τελετή κατά την αναχώρηση με τη συμμετοχή όλων των κατοίκων της μητρόπολης. Οι άποικοι με επικεφαλής τον οικιστή έπαιρναν από το βωμό της μητρόπολης το **ιερό πυρ**, που συμβόλιζε το δεσμό της αποικίας με τη μητρόπολη.
- 5.** Η νέα πόλη – **αποικία**, είχε δική της οργάνωση και θεσμούς δηλαδή ήταν τελείως ανεξάρτητη, μια αυτόνομη και αυθύπαρκτη πόλη-κράτος, αλλά διατηρούσε την οργάνωση της μητρόπολης.

6. Σταδιακά, η αποικία γινόταν ανεξάρτητη και δημιουργούσε συμμαχίες και οικονομικές σχέσεις με τις γύρω πόλεις.
7. Οι αποικίες διατηρούσαν, συνήθως, στενούς δεσμούς με τις μητροπόλεις τους και έστελναν πάντα αντιπροσώπους στις μεγάλες θρησκευτικές γιορτές της μητρόπολης. Επίσης, όταν μια από τις δύο πόλεις βρισκόταν σε κίνδυνο, η άλλη, συνήθως, τη βοηθούσε είτε οικονομικά είτε στρατιωτικά.

Οι συνέπειες του αποικισμού :

Η ίδρυση ελληνικών αποικιών στον ευρύτερο γεωγραφικό χώρο της Μεσογείου επέφερε τα ακόλουθα αποτελέσματα:

1. δημιουργήθηκε ένα τεράστιο δίκτυο εμπορικών ανταλλαγών,
2. οδήγησε σταδιακά σε τεράστια ανάπτυξη του εμπορίου,
3. εξελίχθηκε η ναυπηγική τέχνη,
4. δημιουργήθηκαν νέα επαγγέλματα,
5. αναπτύχθηκε η βιοτεχνία, η αγγειοπλαστική και η ζωγραφική των αγγείων,
6. η ευρεία κατανάλωση προϊόντων → αύξηση των αγορών → αύξηση των εμπορών,
7. αναπτύχθηκαν παράλληλα με τους εμπόρους οι μικρέμποροι (κάπηλοι),
8. διάδοση του νομίσματος,
9. διεύρυνε τον πνευματικό ορίζοντα των αποίκων η επαφή με άλλους λαούς,
10. υποχώρησαν τα σοβαρά κοινωνικά και πολιτικά προβλήματα των μητροπόλεων,
11. διαμορφώθηκε μια νέα οικονομικά ισχυρή κοινωνική τάξη που την αποτελούσαν κυρίως οι έμποροι και οι βιοτέχνες.

Πληροφορίες μπορείτε να αντλήσετε από το Λογισμικό «Ιστορία Γυμνασίου του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου»: http://www.pi-schools.gr/software/gymnasio/istoria_a_b_c/

Και από τον σύνδεσμο: <http://users.sch.gr/maritheodo/history-pi/section4/lemmata/2-1-0.htm>



Ιστιοφόρο εμπορικό σκάφος από κόλिका του 6ου αι. π. Χ. Είχε βαριά κατασκευή και ήταν κατάλληλο για μακρινά ταξίδια.[Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο]



Η ελληνική αποικία της Κορίνθης εξασφάλισε ενημερία με το εμπόριο του σιλφίου, πολύτιμου αρωματικού και φαρμακευτικού φυτού. Στην παράσταση από κύλικα του 6ου αι. π. Χ. εικονίζεται ο βασιλιάς Αρκεσίλας να επιβλέπει το ζύγισμα και τη φόρτωση σιλφίου. [Παρίσι, Μουσείο Λούβρου]



Οι ελληνικές αποικίες της Σικελίας και Ν. Ιταλίας δημιούργησαν δικούς τους τύπους νομισμάτων. Εδώ εικονίζονται έξι νομίσματα ελληνικών αποικιών. Δραχμή Νάξου, τετράδραχμο Συρακουσών, τετράδραχμο Γέλας [Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο], στατήρ Μεταποντίου, δίδραχμο Κρότωνος [Αθήνα, Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, Νομισματική Συλλογή] και στατήρ Τάραντος [Λονδίνο, Βρετανικό Μουσείο]